

POSTANOWIENIE

31 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 31 stycznia 2025 r. w Warszawie
zażalenia A. spółki jawnej w G.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku
z 24 lipca 2024 r., XVI Ca 19/24 (XVI Wsc 20/24),
w sprawie z powództwa A. spółki jawnej w G.
przeciwko P.C.
o zapłatę,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 24 lipca 2024 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie z powództwa A. spółki jawnej z siedzibą w G. przeciwko P.C. o zapłatę odrzucił skargę kasacyjną powoda od wyroku tegoż Sądu z 26 marca 2024 r., XVI Ca 19/24.

Przedmiotowym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gdańsku zmienił w całości wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z 16 lutego 2022 r., I C 2017/21, w ten sposób, że nadając mu charakter wyroku częściowego: w punkcie 1. oddalił powództwo o zapłatę w zakresie żądania głównego obejmującego zasądzoną w nim kwotę wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, pozostawiając Sądowi I instancji rozstrzygnięcie w przedmiocie żądania ewentualnego; w punkcie 2. uchylił zawarte w nim rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu jako przedwczesne (pkt I); rozstrzygnięcie o kosztach

postępowania apelacyjnego pozostawił w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (pkt II).

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu II instancji z 26 marca 2024 r., która została odrzucona przez Sąd Okręgowy w Gdańsku przywołanym wyżej postanowieniem z 24 lipca 2024 r.

Uzasadniając takie rozstrzygnięcie, Sąd II instancji wskazał, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość, przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Sąd ten podzielił również pogląd prezentowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w myśl którego sąd jest uprawniony do badania wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej przez stronę i oznaczenia prawidłowej wysokości.

Sąd *ad quem* wskazał dalej, że w apelacji pozwanej od wyroku Sądu I instancji, który zaskarżono w całości, wartość przedmiotu zaskarżenia określono na kwotę 47 359,08 zł (prawidłowo powinno być 47 360 zł). Sąd II instancji zmienił to rozstrzygnięcie, oddalając powództwo i nadając wyrokowi Sądu I instancji charakter wyroku częściowego. Na etapie postępowania apelacyjnego powód wniósł pismo z 8 lutego 2024 r., w którym zmienił powództwo w przedmiocie roszczenia głównego żądając od pozwanej zapłaty kwoty 53 540,36 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie (liczonymi od kwot i dat wskazanych w tym piśmie). Sąd II instancji, wydając wyrok w niniejszej sprawie, nie wziął pod uwagę przedmiotowej zmiany, uznając, że powód domaga się w istocie skapitalizowanych odsetek za dalszy okres, co stanowi wystąpienie z nowym roszczeniem w rozumieniu art. 383 k.p.c. i jest z mocy tego przepisu niedopuszczalne. Jednocześnie, Sąd II instancji wskazał, że skutkiem bezskutecznej zmiany przedmiotowej żądania jest brak wzięcia tej zmiany pod uwagę przez sąd rozpoznający apelację i brak konieczności wydania odrębnego orzeczenia w zakresie omawianej zmiany powództwa. Powyższe zostało odzwierciedlone w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

W konsekwencji, skoro w treści skargi kasacyjnej wskazano wartość przedmiotu zaskarżenia obejmującą kwotę wynikającą ze zmiany powództwa głównego dokonanej w piśmie z 8 lutego 2024 r. (53 541 zł), zaś kwota ta nie była przedmiotem orzekania przez Sąd II instancji, uznać należało, że przedmiotowa kwota nie stanowi rzeczywistej wartości przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie mogła maksymalnie wynosić 47 360 zł.

Sąd *ad quem* uznał zatem należało, że w niniejszej sprawie skarga kasacyjna nie przysługuje, bowiem wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi wniosła powódka, zaskarżając je w całości i wnosząc o jego uchylenie i zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 383 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami. Jednakże w razie zmiany okoliczności można żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się można nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy. Przepis ten jako zasadę wprowadza zakaz rozszerzania żądania w postępowaniu apelacyjnym, od której to zasady przewidziane są dwa wskazane w przepisie wyjątki (wyrok SN z 17 września 2015 r., II CSK 783/14). W doktrynie zwraca się ponadto uwagę, że wyjątkowy charakter sytuacji, w których dopuszczalne jest rozszerzenie lub zmiana żądania pozwu przemawia, co do zasady, przeciwko rozszerzaniu ich katalogu w drodze wykładni (A. Łazarska, K. Górski [w:] T. Szanciło (red.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Komentarz. Art. 1–458*¹⁶. Tom I, wyd. 2, Legalis 2023, *komentarz do art. 383*, nb. 10).

Sąd Najwyższy nie podziela stanowiska powoda, że dochodził on świadczenia okresowego, w związku z czym uprawniony był on do rozszerzenia powództwa na etapie postępowania apelacyjnego. Powód dochodził bowiem

naprawienia szkody z tytułu niewykonania przez pozwaną zajęcia komorniczego. Przedmiotem żądania dochodzonego przez powoda jest zatem roszczenie odszkodowawcze, mające charakter świadczenia jednorazowego, a nie powtarzającego się. Na tę ocenę nie wpływa fakt, że upływ czasu może mieć wpływ na wysokość tego świadczenia. Świadczenia, które mają charakter jednorazowy, lecz ich wysokość może narastać w czasie, znane są prawu cywilnemu. Przykładem takiego jest wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy.

Sąd II instancji słusznie zatem uznał, że zmiana powództwa, której powód dokonał pismem z 8 lutego 2024 r., była niedopuszczalna. Jednocześnie, uznając tę zmianę za niedopuszczalną, Sąd *ad quem* miał podstawy, by nie orzekać o roszczeniach w zakresie zmieniającym (rozszerzającym) powództwo (zob. postanowienie SN z 5 grudnia 2016 r., III PK 77/16).

Należy zwrócić również uwagę, że dopuszczenie rozszerzającej wykładni art. 383 k.p.c. mogłoby skutkować przyzwoleniem na swoiste manipulowanie przez strony wartością przedmiotu zaskarżenia w celu obejścia przepisów o dopuszczalności skargi kasacyjnej, co byłoby niedopuszczalne.

Z tych względów, na podstawie art. 394¹ § 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

SSN Kamil Zaradkiewicz

(R.N.)

[a.ł]